پیکارپامیر

۲۰۱۵ /۱۱/۲۳

وقایع افغانستان از ۱۰۰۱ تا ۲۰۱٤ میلادی

(بخش یازدهم)

حامد کرزی کابینهٔ حکومت مؤقت را تشکیل میدهد

بالاخره، حامد کرزی، پس ازانتصابش بحیث رییس جمهور ِحکومت ِمؤقت، به روزدوازدهم ماه دسامبر ۲۰۰۱ وارد کابل شد. وی، قبل ازآنکه سایرِ امورِ مربوط به آیندهٔ حکومت داری را تدارک ببیند، اشخاصِ آتی را البته باساس تعیینات قبلی درچارچوبِ کنفرانس بُن بحیث اعضای کابینهٔ ادارهٔ مؤقت تعیین نمود :

سیما ثمر معاون رییس جمهور و مسوول وزارت امور زنان
محمد قسیم فهیم معاون رییس جمهور و مسوول امور دفاعی کشور
حاجی محمد محقق معاون رییس جمهور و مسوول وزارت پلان
شاکرکارگرمعاون رییس جمهور و مسوول وزارت آب و برق
هدایت امین ارسلا معاون رییس جمهور و مسوول وزارت مالیه
دکتر عبدالله عبدالله مسوول وزارت امور خارجه
محمد یونس قانونی مسوول وزارت امور داخله
سید مصطفی کاظمی مسوول وزارت تجارت
محمد الم رزم مسوول وزارت معادن و صنایع
عارف نوروزی مسوول وزارت صنایع خفیفه
سید مخدوم رهین مسوول وزارت اطلاعات و فرهنگ
عبدالرحیم مسوول وزارت مخابرات
میرویس صادق مسوول وزارت کار و خدمات اجتماعی
محمد حنیف بلخی مسوول وزارت حج و اوقاف
عبدالله وردک مسوول وزارت شهدا و معیوبین
عبدالرسول امین مسوول وزارت معارف
شریف فائز مسوول وزارت تحصیلات عالی
سهیلا صدیقی مسوول وزارت صحت عامه
عبدالخالق فضل مسوول وزارت فواید عامه
عبدالملک انور مسوول وزارت انکشاف
حاجی عبدالقدیر مسوول وزارت انکشاف شهری
محمد امین فرهنگ مسوول وزارت باز سازی
سلطان امین سلطان مسوول وزارت برگشت مهاجرین
سید حسین انوری مسوول وزارت زراعت
حاجی منگل مسین مسوول وزارت آبیاری

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارئ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

عبدالرحیم کریمی مسوول وزارت عدلیه
دکتر عبدالرحمن مسوول وزارت ترانسپورت و توریزم
و امان الله زدران مسوول وزارت سرحدات(28)

"کولین پاول " وزیر امور خارجهٔ ایالات متحدهٔ امریکا، درآغاز ِکار ِحامد کرزی بحیث رییس ادارهٔ مؤقت، وارد کابل گردید وضمن دیدار با او و اعضای کابینه اش، اعطای وجه پنجصد ملیون دالر امریکایی برای حکومت نوبنیاد وی را اعلام نموده اظهارداشت که مساعدتهای پولی بیشتری صورت خواهد گرفت .

یکی ازتلاشهای مقدماتی حامد کرزی این بود که بتاریخ هجدهم و نزدهم ماه دسامبر، به روم مرکز ایتالیا سفرنموده و با محمد ظاهر، پادشاه مخلوع که درآن زمان هشتاد و هفت سال داشت، ملاقات بعمل آورد. منظورِ وی ازاین ملاقات این بود تا باساس فیصلهٔ مقام های امریکایی، سازمان ملل و خواستِ برخی از رهبران ِقبایل، ضمن ادای احترام و سپردن ِتعهدات ِلازمه به پادشاه سابق، اورا بکابل دعوت نماید. محمد ظاهر، همینکه اطمینان هایی ازجانب حامد کرزی به نماینده گی ازمقام های خارجی، بخصوص امریکا و انگلستان حاصل نمود، یک جلد قرآن را برای آقای کرزی هدیه کرد) که درقاموس خانوادهٔ سلطنتی ظاهرشاه مفهوم خاصی را افاده میکرد.

بیست و دوم ماه دسامبر سال ۲۰۰۱ میلادی، مراسم مربوط به تحویلدهی رسمی قدرت از سوی برهان الدین ربانی برای حامد کرزی رییس ادارهٔ مؤقت درکابل دایرگردید. در این مراسم، سران ِتنظیم های اسلامی، " قوماندانان جهادی" اعضای کوردیلوماتیک مقیم کابل، "تامی فرانک " فرماندهٔ نیروهای بین المللی درافغانستان، " الخضرابراهیمی" نمایندهٔ سازمان ملل، نماینده گان کشور های مختلف، محمد ظاهرشاه سابق پادشاه افغانستان، جناح های ذیدخل درکنفرانس بُن، کمال خرازی وزیرامورخارجهٔ ایران، وزیرامورخارجهٔ پاکستان وسایرین اشتراک نموده بودند. برهان الدین ربانی طی صحبت ِمختصرکه پس از تحویلدهی قدرت درمراسمِ مذکورصورت گرفت، گفت " : **هرچند قدرت دولتی را به حامد کرزی تحویل داده، اما در آینده، همچنان در حیات ِسیاسی کشور فعال خواهد بود** ".

شیخ آصف محسنی یکی از رهبران ِجهادی ضمن سخنرانی دراین مراسم، خطاب به " ربانی " گفت:

برهان الدین ربانی حین عرض تبریک برای حامد کرزی پس از تحویلدهی قدرت دولتی

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارئ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

"امروز وقتی به منزل میروی، دو رکعت نمازِ شکرانه ادا کُن؛ زیرا از زیرِ بار ِچنین مسوولیت ِسنگین رهایی یافتی "!

متعاقب ِاین مراسم، رهبران ِبرخی ازکشورهای آسیایی واروپایی مانند آلمان، ایتالیا، روسیه، چین، پاکستان، هندوستان، ترکیه و غیره ، حکومت حامد کرزی را برایش تبریک گفتند .

چون فیصله های کنفرانس بُن سنگ بنای مکانیسم دولت آیندۀ افغانستان پس از سال ۲۰۰۱ میلادی را گذاشت که تحولات مثبت و منفی بعدی ناشی ازهمان فیصله ها میباشد، بنابرآن، جای دارد تا متن ِکامل ِاین فیصله نامه را بخاطرِ اهمیتِ تاریخی آن، در اینجا درج نماییم :

"متن ِکامل ِتوافقنامۀ بُن که بعد از ۲۳ سال جنگ به مقصد ِتأسیس ِیک حکومت ِ باثبات و نماینده در افغانستان توسط نماینده گان افغان در ُبن، جرمنی بتاریخ ۵ دسمبر ۲۰۰۱م امضا گردید :

موافقتنامه در باره ی تشکیلات ِمؤقتی درافغانستان تا زمان ِتأسیس ِ مجدد ِنهاد های دایمی درافغانستان، شرکت کننده گان ِمذاکرات ِملل متحد در باره ی افغانستان، در حضورنماینده ی خاص ِسرمنشی ملل متحد برای افغانستان، با تصمیم به ختم جنگ و تراژیدی در افغانستان و ایجاد آشتی ملی، صلح و ثبات ِپایدار و احترام به حقوق ِبشر در کشور، تحکیم مجدد استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی افغانستان، با شناسایی حقوق مردم افغانستان در جهت انتخاب آینده ی سیاسی شان مطابق اساسات ِاسلام، دموکراسی، حضور احزاب و گروه های مختلف و عدالت اجتماعی .

با ابراز ِتشکر از مجاهدین افغانی که طی چندین سال از استقلال، تمامیتِ ارضی و وحدتِ ملی کشور دفاع نموده و نقش مهمی در مبارزه ی ضددهشت افگنی، ظلم و تعدی ایفا نموده و فدا کاری های شان، آنها را قهرمانان ِجهاد، صلح، ثبات و باز سازی وطن عزیز شان افغانستان گردانیده است .

با درنظر داشت اینکه وضعیت ِبی ثباتِ افغانستان ضرورت به استقرار ِتشکیلات ِمؤقت ِ اضطراری دارد و با ابرازِ قدردانی از جناب پروفیسور برهان الدین ربانی به خاطر آماده گی شان برای سپردن ِقدرت به یک حکومت ِ مؤقت که برحسب این موافقتنامه تأسیس خواهد شد، با درک ِ این ضرورت که نماینده گی وسیع اقشار مختلف ِافغانستان در این تشکیلات به شمول آن گروه هایی که در مذاکرات ِملل متحد برای افغانستان نماینده ی کافی نداشته اند، تضمین شود، با یاد آوری ایکه تشکیلات ِمؤقت قدم ِاول برای تأسیس یک حکومت ِفرا گیر، فاقد ِتبعیض جنسی، چند قومی و کاملاً نماینده بوده و به هیچ وجه نمی تواند بعد ازوقت ِتعیین شده بر سر ِاقتدار باقی بماند .

با درک {این { حقیقت} که {ممکن است زمانی تشکیلات و باز سازی قوای امنیتی جدید افغانی ضرورت پیدا کند، بنابر این، مقررات ِامنیتی دیگر که جزئیات آن در ضمیمه ی دوم این موافقتنامه آمده است، باید به اجرا در آید. با توجه به اینکه ملل متحد که یک ارگان شناخته شده ی بیطرف بین المللی است، باید نقش مهم و خاصی را که تفصیل آن در ضمیمه ی یازدهم این توافقنامه آمده، در دوره ی قبل از ایجاد ارگان های دایمی در افغانستان ، ایفا کند، به صورت ذیل توافق نموده اند :

حاکمیت مؤقت

اول) احکام عمومی:

-1یک حاکمیت ِمؤقت با کسب قدرت رسمی به تاریخ ۲۲ دسمبر ۲۰۰۱ تأسیس خواهد شد .

-2حاکمیت ِمؤقت متشکل از یک اداره ی مؤقت است که توسط رییس اداره خواهد گردید. کمسیونِ خاص ِمستقل برای دایر نمودن لویه جرگه ی اضطراری و ستره محکمه ی افغانستان و همچنان محاکم دیگری که ممکن است توسط اداره ی مؤقت تأسیس گردد .ترکیب، وظایف ِکار و طرزالعمل ِحکومت برای اداره ی مؤقت و کمسیون ِخاصِ مستقل در این توافقنامه تحریر گردیده است .

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارئ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

-3با انتقال ِرسمی قدرت، حکومت ِموقت فوراً مسوولیت ِامور ِافغانستان را به دوش میگیرد. به این ترتیب در طول دوره ی موقت از افغانستان و روابط خارجی آن نماینده گی نموده و کرسی افغانستان را در ملل متحد، نماینده گیهای خاص ِآن و همچنان در سایر ارگانهای بین المللی و کنفرانسها اشغال مینماید .

-4لویه جرگه اضطراری درظرف شش ماه از حاکمیت ِموقت دایر خواهد گردید. لویه جرگه ی اضطراری توسط شاه ِسابق محمد ظاهر، افتتاح خواهد شد. لویه جرگه ی اضطراری، حاکمیت ِانتقالی را تصویب نموده که شامل ادارهٔ انتقالی فراگیر خواهد بود. این اداره درمدت دوسال از تاریخ ِدایر شدن ِلویه جرگه، زمینه را برای ایجاد یک حکومت ِکاملاً نماینده که در نتیجه ی انتخابات ِآزاد و مناسب منتخب خواهد گردید، آ ماده میسازد .

-5حاکمیت ِموقت، بعد از تأسیس ِحاکمیت ِانتقالی توسط لویه جرگه ی اضطراری به کار خود خاتمه میدهد .

-6لویه جرگه ی قانون اساسی طی هجده ماه از تأسیس ِحاکمیت ِانتقالی دایر خواهد گردید تا قانون اساسی را برای افغانستان تصویب نماید و به منظور ِکمک به این لویه جرگه ی قانون اساسی در مورد تهیه ی مسوده ی قانون اساسی، اداره ی انتقالی در ظرف دو ماه پس از آغارِ کارِ خود، کمسیونی را به کمُک ملل متحد برای تدوینِ مسوده ی قانون اساسی ایجاد خواهد نمود.

دوم - چارچوب قانونی و سیستم قضایی :

-1چارچوب قانونی ذیل تا زمانیکه قانون اساسی جدید به تصویب میرسد، به طور موقت قابل تطبیق است :

الف) قانون اساسی ١٩٦٤ : تا جاییکه مواد ِآن با محتوای این موافقنامه یا سایر معاهدات بین المللی که افغانستان عضو آن میباشد و یا با آن مواد ِقابل اجراییکه در قانون اساسی سال ١٩٦٤ درج است متناقض نباشد، با یک تفاوت که حاکمیت ِموقت، صلاحیت دارد تا مقررات را تأیید و یا تعدیل نماید .

-2قوه ی قضائیه ی افغانستان مستقل بوده و متشکل است از ستره محکمه و محاکم دیگری که توسط اداره ی موقت ایجاد میشود. اداره ی موقت به کمُک ملل متحد، کمسیون اصلاحات ِقضایی را برای احیای نظام ِقضایی افغانستان مطابق ِاساسات ِدین ِمقدس ِاسلام، معیار های بین المللی، سلطه ی قانون و عنعناتِ پسندیده ی افغانی تشکیل خواهد داد.

-3اداره ی موقت

الف) ترکیب :

اداره ی موقت دارای یک رییس، پنج معاون و بیست و چهار عضو میباشد. هر عضو به استثنأ رییس، میتواند ریاست ِیکی از بخشهای اداره ی موقت را بدوش داشته باشد . اگرشخص و یا گروهی از افراد، قراردادی را که بین شان منعقد شده نقض کنند، با آنها چگونه رویه صورت میگیرد؟ این قرار داد چگونه تغییر میخورد؟ اگر بعضی مردم بخواهند قرار داد را تغییر بدهند، چگونه میتوانند آنرا تغییر بدهند؟ (توسط رییس یا زعیم؟ توسط تمام یا عامهٔ مردم؟) تمام کشورها دارای یک قانون اساسی میباشند که معمولاً به این سوالات جواب میگوید. و به این ترتیب نظام ِقانونی کشور را تشکیل میدهد .قوانین ِاساسی کشورها ازلحاظ اختصار و تفصیل متفاوت اند ، یعنی امکان دارد یک قانون اساسی بسیار مفصل و یا بسیار مختصر باشد. یعنی بعضی دول، قانون اساسی خود را با جزئیات مینویسند و

این چنین قوانین اساسی بسیار مفصل می باشد. بعضی از دول هم صرف اصول بسیار مهم را درقانون اساسی خود ذکر میکنند و مسایل خورد را به قوانین عادی واگذار میکنند تا قوانین عادی در مورد آن تصمیم بگیرد. هرگاه خواسته باشیم در مورد نیاز به داشتن قانون اساسی در افغانستان صحبت نماییم ، باید بگوییم که : مردم افغانستان در مدت بیست و سه سال، جنگ و رنج و مشقت زیاد را متحمل شده اند. در این مدت، گاهی متجاوزین ِ خارجی قوانین اساسی ساخته و پرداخته ی خود را که در پشت ِدروازه های بسته ساخته میشد، بالای مردم مسلمان ما تحمیل مینمودند و گاهی هم گروه های مختلف بجان هم افتاده و مجال توافق را برای اینکه چطور باید بصورت صلح آمیز حکومت نمایند، پیدا نکرده اند. میتوانیم واضحاً نبودن ِمکلفیت های افراد و اقتدارِ دولت را که

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارئ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

اکثراً به واسطه ی یک قانون اساسی مدُوَن صورت میگیرد به عنوان یک عامل ِهرج و مرج ِبیست و سه سال در کشور خود قلمداد نماییم. اکنون که برای یک دولت مسوول و نماینده ی مردم زمینه مساعد شده است، بهتر خواهد بود بواسطه ی یک قانون اساسی مردمی، شکل وساختار ِدولت، حقوق و امتیازات ِخود را در برابر دیگر همشهریان خود و حقوقی که آنها بالای ما دارند، حقوق و مکلفیت هایی که ما همه در مقابل ِدولت داریم و امتیازاتیکه از دولت میخواهیم و بالاخره سیستم ادارات دولتی خود را مشخص و پیشبینی نماییم، این یک فرصت طلایی است که بتوانیم بر مشکلات پیروز گردیم و از نعم ِصلح ِپایدار و با ثبات بر خوردار شویم .از طرفی هم درسال 1380 هجری شمسی(۲۰۰۱ میلادی) دریک کوشش همه جانبه برای استقرار صلح در افغانستان، نماینده گان ملت در روشنایی قانونی اساسی ۱۳۴۳ یک سلسله اقداماتی را جهت تأسیس ِادارات ِموقت برای اداره ی امور کشور روی دست گرفتند. افغانها، در مورد اداره ی موقت تصمیم اخذ نمودند، اما فعلاً به اخذ تصامیم ِ جدید ودایمی ضرورت داریم که باید توسط مردم افغانستان اتخاذ گردد و این تصامیم واضح سازد که اداره ی امور مملکت چگونه صورت گیرد و کدام ادارات باید تأسیس گردد و این فرصت برای افغانها یک فرصت طلایی است که بر مشکلات ِشان فایق آمده و به امید یک آینده ی درخشان ، قانون اساسی را تصویب نمایند که آنها را در جهت ِنیل به اهداف ِمشترک شان همآهنگ سازد، مواردی را که به ضرورت ِ تدوین قانون اساسی دلالت میکند، چنین بر شمرده میتوانیم :

-1قانون اساسی خوب از بخشهای مختلف و گروه های پراگنده، یک ملت ِواحد میسازد و برای همه گان حقوق و امتیازات ِیکسان در نظر میگیرد .

-2دلیل عمده ی دیگر اینست که قانون اساسی بصورت روشن وواضح حقوق و مکلفیت های دولت و افراد را در برابرهمدیگر تعیین مینماید و هم این موضوع را که هر اورگان چه نوع صلاحیت دارد و در کدام جهت میتواند از صلاحیت های خود استفاده کند؟ خلاصه اینکه درکشور هاییکه قانون اساسی عصری و جامع دارند، اتباع ولو دردورترین نقاط از مرکز، درابهام زنده گی نمیکنند و هرکس حقوق، صلاحیت ها و ملکفیت های خود را در روشنی قانونِ نوشته شده میداند.

-3برای تنظیم ِابعادِ مختلف حیات اجتماعی، قوانین ِ عادی وضع میشود که به همه این قوانین باید توسط قانونِ اساسی مشروعیت داده شود و هرگاه ما در رأس همه این قوانین ِعادی، قانون اساسی نداشته باشیم در حقیقت تمام قواین ِ عادی غیر قانونی است .

-4درحالیکه یک کشور، زنده گی سیاسی جدید را شروع میکند، در سطح بین المللی، تدوین قانون اساسی جدید به حیث ِ اعلان ِتولد آنست ، یعنی این کشور با تدوین قانون اساسی جدید، خود را اعلان میدارد که " به مرحلهٔ رشد ِسیاسی ارتقا یافته است " و با تصویب ِآن میخواهد جهت ِدفاع از حقوق خود در جامعه ی بین المللی، با سازمانهای بین المللی ملحق شود. مثلا کشور گینه در ۱۲ اکتوبر ۱۹۵۸ استقلال خود را اعلان کرد و برای اینکه عضویت ِسازمان ِملل متحد را کسب کند، در ۱۰ نوامبر۱۹۵۸، قانون اساسی خود را اعلان کرد و در ۱۲ نوامبر همان سال سازمان ملل متحد عضویت آنرا پذیرفت.

محتویات قانون اساسی چیست ؟

همانطوریکه یاد آور شدیم، قوانین اساسی نظر به تفصیل و اختیار متفاوت میباشند، اما اکثراً قوانین عصری و از جمله، قانون اساسی افغانستان مسایل ذیل را در بر دارد: ارزشها و اصول اساسی که برای مردم یک کشور ضروری است (این مسایل اکثراً در مقدمه ی قانون اساسی تحریر میگردد (ساختارِ دولت ، حدود صلاحیت ها و اقتدار ِدولت، حقوق و مکلفیت های اتباع (که اکثراً در فصل ِحقوق و آزادی های افراد توضیح داده میشود) ، شورا، لویه جرگه، حکومت ، قضا، اداره، حالت اضطرار و تعدیل قانون اساسی .

احکام ِانتقالی سیر ِتدوین ِقانون اساسی در افغانستان چگونه بوده است ؟

میدانیم که کشور ما مانند اکثر کشور ها، دارای تجربه ی عالی در تدوین قانون اساسی میباشد. از اولین

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارئ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

قانون اساسی که در سال ۱۳۰۱ هجری شمسی تصویب گردید، حدود هشت قانون اساسی تهیه گردیده است که تنها پنج آن توسط نماینده گان مردم (لویه جرگه (تصویب شده و طبعاً دوره ی دوام و عمر ِاین قوانین برحسب دوامِ حکومتها متفاوت بوده است. امروزه، به دلیل رشد آگاهی عامه، درنتیجه ی توسعه ی ارتباطات و افزایش تجارب از جنگ و مهاجرت، دیدِ مردم نسبت به مسایلِ حیاتی جامعه تغییر کرده است و گاهی مردم از نقشِ قانو ن درتأمین حقوق وآزادی های شان و دقت روی موضوع، بیانگر ِرشد ِآگاهی و احساس ِمسوولیت نسبت به مسایل حیاتی کشور است. بر همین مبنا است که در تدوین قانون اساسی جدید بر نظر خواهی عامه و سهیم کردن ملت در جریان قانون اساسی، ارزش والایی قایل شده اند و این از اهداف ِدولت ِانتقالی اسلامی افغانستان و مراجع مربوطه است که در تدوین قانون اساسی جدید خواست ها و حقوق اتباع کاملاً رعایت گردد .

اولین قانون اساسی تحت ِعنوان ِ "نظامنامه اساسی دولت علیه افغانستان" در زمان ِحکومت ِامان الله خان درسال ۱۳۰۱ هجری شمسی تسوید و درسال ۱۳۰۲ هجری شمسی (۱۹۲۳ میلادی) توسط نماینده گان مردم در لویه جرگه جلال آباد تصویب گردید. دومین قانون اساسی تحت عنوان " اصول دولت عالیه افغانستان" در زمان حکومت نادرشاه توسط هیأتی بنام " شورای ملی" درسال ۱۳۱۰ هجری شمسی (۱۹۳۱ میلادی) تصویب گردید. سومین قانون اساسی در دوران ِاعلیحضرت محمد ظاهر شاه توسط کمسیون هفت نفری تهیه و بعد از غور و بررسی کمسیون مشورتی تدقیق، توسط لویه جرگه در سال ۱۳٤۳ در (۱۱) فصل و (۱۲۸) ماده تصویب گردید. بر اساس موافقت نامه ی بُن ، این قانون به استثنای فصل ِمربوط به شاه ، مبنای اداره ی کشور در دوره ی انتقال قرار گرفت. اخیراً بعد از بیست و سه سال جنگ و ویرانی، موافقتنامه " ساختار های موقت الی تأسیس موسسات ِ دایمی دولتی در افغانستان" که بنام موافقتنامه ی بُن یاد میشود و توسط نماینده گان ِمردم افغانستان بتاریخ پانزده قوس ۱۳۸۰ هجری شمسی مطابق ٥ دسامبر ۲۰۰۱ میلادی امضا شد. این موافقتنامه در حقیقت، چارچوبی است برای بوجود آوردن تشکیلات دایمی و ایجاد یک دولت با ثبات از طریق انتخابات ِآزاد و دموکراتیک برای افغانستان توسط مردم افغانستان. دراین موافقتنامه، نماینده گان ِمردم افغانستان توافق نمودند که سیستم قانونی افغانستان در چوکات اساسی سال ۱۳٤۳ هجری شمسی تنظیم گردد .

کدام نهاد ها در پروسهٔ تدوین قانون اساسی نقش دارند ؟

دولت انتقالی اسلامی افغانستان به ایجاد قانون اساسی که جامع بوده حق ِهویت ِملی را حمایت و وسیعاً موردقبولِ مردم باشد، متعهد است. این تعهد مبتنی بر موافقتنامه ی بُن بوده و به ویژه، رعایت ِحق ِمردم ِافغانستان در تعیینِ آزادانه ی زنده گی سیاسی آینده ی شان مطابق اصول دین مقدس اسلام، دموکراسی، کثرت گرایی و عدالت ِ اجتماعی میباشد. برای نیل بدین اهداف، سه ارگان اصلی وجود دارد که هر کدام در پروسه ی تدوین قانون اساسی نقش دارند :

کمسیون تسوید قانون اساسی

کمسیون تدقیق قانون اساسی

لویه جرگه ی قانون اساسی

دارالانشأ، فعالیتهای اُرگانهای فوق را حمایت نموده و کمسیون ِتسوید را از لحاظ فراهم آوری حمایت های تحقیقی ، اداری و لوژستیکی کُمک مینماید و حمایتهای خود را به سطوح ِمختلف ِکمسیون ِقانون اساسی گسترش خواهد داد .

جوامع بین المللی به رهبری ملل متحد در هماهنگی نزدیک با دارالانشأ و ارُگانهای متذکره فعالیت می نماید تا اطمینان حاصل گردد که هر قدم ِاین پروسه از حمایت های لازم ِمادی و فنی جهت ِتکمیل ِموفقانه ی پروسه ی تدوین قانون اساسی بر خوردار باشد.

کمسیون تسوید :

رییس دولت، کمسیون نُه نفری را جهت ِتسوید ِقانون اساسی انتخاب نموده که محترم پوهاند نعمت الله شهرانی معاون رییس دولت به حیث رییس کمسیون ایفای وظیفه مینماید. اعضای کمسیون ذوات آتی میباشند :

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارئ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

محترم دکترمحمد موسی معروفی، محترم سید موسی اشعری، محترم دکتر عبدالسلام عظیمی، محترمه قاضی آصفه کاکر، محترمه قاضی مکرمه اکرمی، محترم داکتر عبدالرحیم شیر زوی، محترم استاد سرور دانش و محترم فاضلی، مسوولیت ِ کمسیون ِتسوید و ترتیبِ یک مسوده ی ابتدایی قانون اساسی میباشد که این مسوده بعنوان مجموعه ی از طرح های پیشنهادی برای ترتیب قانون اساسی خواهد بود. این مسوده درجهت ِانعکاس ِمسایل ِقانون اساسی و همچنان درمورد تنظیم مسایلی که در آن نظریات مردم قابل پذیرش باشد، کمسیون را کمُک مینماید. کمسیونِ تسوید، مسوده را ضمیمه ی پیشنهادات شان در مورد شکل قانون اساسی افغانستان به کمسیون مکمل تسلیم مینماید .

کمسیون تدقیق :

این کمسیون که ۳۵ عضو دارد و اعضای کمسیون بعد از مشوره های وسیع از طرف رییس دولت انتخاب گردیدند، رییس کمسیون نیز از بین اعضا توسط رییس دولت انتخاب گردید. مسوولیت اساسی کمسیون اینست که تا تاریخ (هشت سنبله ی سال روان (مسوده ی قانون اساسی را جهت تصویب به لویه جرگه ی قانون اساسی که در ماه میزان ۱۳۸۲ هجری شمسی (اکتوبر۲۰۰۳) دایر میگردد، ترتیب نماید .

وظایف کمسیون عبارتند از :

*تسهیل و ارتقای آگاهی عامه در مورد پروسه ی تدوین قانون اساسی در طول دوره ی کارش .

*به راه اندازی برنامه ی نظر خواهی عامه جهت جمع آوری و انعکاس نظریات مردم افغانستان در مورد آرمان ملی و پیشنهادات شان برای قانون اساسی آینده در سرتاسر افغانستان، ایران، پاکستان و در صورت امکان در کشور های دیگر جهت جمع آوری نظریات مهاجرین .

*بررسی و مطالعه ی طرح های پیشنهادی مسوده ی قانون اساسی

*تهیه و ترتیب گزارشاتی که درآن نظریات مردم در جریان نظرخواهی عامه جمع آوردی گردیده.

*تحلیل ، تجزیه و ثبت گزارش هایی که از نظر خواهی عامه حاصل شده

*تدقیق ِپیش نویس و انتشارآن

*بازدید از تمام ولایات افغانستان جهت آگاه ساختن مردم از مسوده ی قانون اساسی.

(3لویه جرگه ی قانونی اساسی :

لویه جرگه یک مجمع ِممثل اراده ی مردم افغانستان به منظور توافق روی قانون اساسی کشور میباشد که وظایف آن مرور بر مسوده و تصویب ِآن خواهد بود. لویه جرگه درنهم ماه میزان ۱۳۸۲ هجری شمسی) اول اکتوبر ۲۰۰۳ میلادی) دایر و به تاریخ سوم ماه عقرب سال ۱۳۸۲هجری شمسی (۲۵ ماه اکتوبر ۲۰۰۳ میلادی) خاتمه خواهد یافت. بعداً قانون اساسی چاپ و منتشر خواهد شد .

شیوه ها و مراحل برنامه ی آگاهی عامه در مورد تدوین قانون اساسی کدام ها اند ؟

برنامه ی آگاهی عامه در مورد پروسه ی قانون اساسی سه مرحله دارد :

-1آگاه ساختن مردم از پروسه ی قانون اساسی و مسایل مربوط به آن (ازحمل ۱۳۸۲ الی سنبله ۱۳۸۲)

-2آموزش ِمردم در باره ی محتویات مسوده ی قانون اساسی جدید بعد از تصویب در جریان ماه های عقرب و قوس سال ۱۳۸۲ هجری شمسی (از نوامبر ۲۰۰۳ به بعد . (این یک روند مستمری خواهد بود تا تمام افغانها ازآن بخوبی با خبر شوند. نخستین هدف ِبرنامه در مرحله ی اول برنامه ی آگاهی عامه، ارتقای سطح آگاهی مردم در رابطه با پروسه ی تدوین قانون اساسی و مسایل مربوط به آن میباشد. این مرحله، زمینه مشارکت ِوسیع مردم را در پروسه ی تدوین قانون اساسی فراهم مینماید. مردم در مرحله ی اخیر برنامه ی آگاهی عامه از محتویات مسوده ی قانون اساسی آگاه خواهند شد و نیز از نحوه ی ایجاد موازنه میان پیشنهادات مردم افغانستان برای انعکاس خواسته های شان اطلاع خواهند یافت .

دارالانشأ، کمسیون بخش آگاهی عامه را ایجاد نموده است که برنامه ی آگاهی عامه را برای ارتقای سطح آگاهی مردم در باره ی پروسه ی تدوین قانون اساسی و مسایل مربوط به آن اجرا نماید. بخش متذکره در هماهنگی

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ

برنامه با نهاد های جامعه ی مدنی و سایر موسساتی که از پروسه ی تدوین قانون اساسی پشتیبانی میکنند، ارتباط بر قرار مینماید .

وظایف بخش آگاهی عامه عبارتند از :

گسترش برنامه ی آگاهی عامه در سراسر کشور، حصول اطمینان از اینکه برنامه ی آگاهی عامه تمام افغانهای داخل ِکشور و مهاجرین ِمقیم ِایران و پاکستان و درصورت ِامکان، مهاجرین ِمقیم در سایر کشور ها را در بر میگیرد، ایجاد هماهنگی میان دست اندرکاران برنامه ی آگاهی عامه به شمول اعضای دارالانشأ، نهاد های مختلف جامعه ی مدنی، ادارات ِدولتی و حمایت از آنها، تصویب ِ کلیه مواد آموزشی که خارج از دارالانشأ تهیه شده باشد، تربیه ی مربیان ِپروگرام ِ آگاهی عامه و تهیه ی مواد آموزشی برای شان. دارالانشأ، ۹ دفتر ساحوی ایجاد میکند و در هر منطقه برای کمُک به هماهنگی برنامه ی آگاهی عامه یک کارمند توظیف میدارد. کارکنان ِدارالانشأ درآن نواحی مستقر شده و در هر ولایت مردم را از پروسه ی تدوین قانون اساسی آگاه ساخته و به سوالات مردم در باره ی قانون اساسی پاسخ میگویند. پیام های آگاهی عامه از طریق رسانه های اطلاعات جمعی نیز پخش میگردد و همچنین در سیمینار های نهاد های جامعه ی مدنی که همکاری برای پخش و انتشار اطلاعات در باره ی پروسه ی تدوین قانون اساسی پذیرفته اند نیز به اطلاع مردم میرسانند. کمسیون قانون اساسی یک پروسه ی نظر خواهی عمومی را در سراسر افغانستان انجام خواهد داد. کمسیون قانون اساسی با تمام مردم افغانستان مستقیماً و همچنان توسط مؤسسات و گروه های مختلف مشوره میکنند تا نظریات و پیشنهادات شان را در باره ی مسوده ی قانون اساسی بدست آورد. بدین جهت است که کمسیون، ۹ تیم مشورتی سیار تشکیل میدهد تا بتوانند به تمام ساحات و ولایات، ایران و پاکستان و دیگر کشور ها یی که ممکن باشد، بروند. پروسه ی مشوره مدت دو ماه را در بر میگیرد و اعضای کمسیون به ۳۲ ولایت افغانستان و محل ِبود و باش ِمهاجرین افغانی مقیم ایران و پاکستان و دیگر کشور هایی که ممکن باشد سفر خواهند کرد. یک کارمند در هر یک از ۳۲ ولایت افغانستان تعیین خواهد شد که ملاقات های مشورتی با اعضای کمسیون را سهولت بخشد . دو نفر گزارشگر، برای هر تیم ِ کمسیون آموزش داده خواهد شد تا بتوانند گزارش ِدقیق ِجلسات را اخذ و نیز جریان هر جلسه را ثبت نوار نموده تا از صحت ِگزارش ِجلسه اطمینان حاصل شود. به علاوه ی ملاقات، افغانهای داخل و خارج کشور تشویق خواهند شد که پیشنهادات شان را در باره ی مسوده ی قانون اساسی بسپارند .

درختم پروسه ی مشوره ی عمومی، اعضای کمسیون تمام پیشنهادات و آرأ مردم را در باره ی مسوده ی قانون اساسی مطالعه و تحلیل مینمایند. اعضای کمسیون کوشش ِمخلصانه نموده تا نیاز های متعدد ِمردم را با یکدیگر متوازن نموده و به حد ممکن ِآرأ مردم را در مسوده ی قانون اساسی بگنجانند. دارالانشأ، فشردهٔ مسودهٔ قانون را ترتیب میکند که مشخصات ِعمده ی مسوده ی قانون اساسی را با عبارات ساده توضیح میدهند. این فشرده، برای کمسیون قانون اساسی، جامعه ی مدنی و رسانه ها برای آگاهی عامه در باره ی مسوده ی قانون اساسی به حیث ِیک وسیلهٔ مورد استفاده قرار خواهد گرفت ... " (پایان متن فیصله نامه)

حامد کرزی، پس ازتحویلگیری قدرت ِدولتی، طی یک سخنرانی گفت " : افغانستان ازماست و ما فرزندان افغانستان هستیم. من وعده می سپارم که وظیفهٔ خودم را با صداقت انجام داده و صلح را در کشور بوجود بیاورم. ما به کار و کوشش دشواری نیاز داریم. افغانستان به حمایت سازمان ملل وسایرکشورها احتیاج دارد "...

(ادامه دارد)

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارئ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ